

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P9_TA(2021)0350

Годишен доклад за функционирането на Шенгенското пространство

Резолюция на Европейския парламент от 8 юли 2021 г. относно годишния доклад за функционирането на Шенгенското пространство (2019/2196(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 77, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) относно създаването на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, което осигурява „отсъствието на контрол на лицата на вътрешните граници“,
- като взе предвид член 21, параграф 1 от ДФЕС и член 45 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), които гарантират правото на гражданите на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки,
- като взе предвид член 18 от ДФЕС и член 21, параграф 2 от Хартата, с които се забранява всяка дискриминация, основана на гражданство,
- като взе предвид членове 18 и 19 от Хартата относно правото на убежище и на закрила в случай на принудително отвеждане, експулсиране или екстрадиция,
- като взе предвид непрекъснато развиващите се достижения на правото от Шенген, разработени след подписването на Споразумението от Шенген на 14 юни 1985 г., което понастоящем включва множество правни актове на ЕС в областта на управлението на вътрешните и външните граници, визовата политика, политиката на връщане, полицейското сътрудничество и защитата на данните, както и правните актове за създаване и управление на две агенции на Съюза (Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Frontex) и Агенция на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA), финансова програма (инструмент за финансово подпомагане за външните граници и визите) и четири широкомащабни информационни системи (Шенгенска информационна система, Визова информационна система, Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) и Система за влизане/излизане (СВИ)), включително оперативната съвместимост между тях,
- като взе предвид законодателството, прието след последния годишен доклад за функционирането на Шенгенското пространство и имащо за цел укрепването на

това пространство, по-специално Регламент (ЕС) 2018/1860 на Европейския парламент и на Съвета от 28 ноември 2018 г. за използването на Шенгенската информационна система за целите на връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети държави¹, Регламент (ЕС) 2018/1861 на Европейския парламент и на Съвета от 28 ноември 2018 г. за създаването, функционирането и използването на Шенгенската информационна система (ШИС) в областта на граничните проверки, за изменение на Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген и за изменение и отмяна на Регламент (ЕО) № 1987/2006² и Регламент (ЕС) 2018/1862 на Европейския парламент и на Съвета от 28 ноември 2018 г. за създаването, функционирането и използването на Шенгенската информационна система (ШИС) в областта на полицейското сътрудничество и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, за изменение и отмяна на Решение 2007/533/ПВР на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1986/2006 на Европейския парламент и на Съвета и Решение 2010/261/ЕС на Комисията³, Регламент (ЕС) 2019/817 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за създаване на рамка за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС в областта на границите и визите и за изменение на регламенти (ЕО) № 767/2008, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2017/2226, (ЕС) 2018/1240, (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2018/1861 на Европейския парламент и на Съвета и на решения 2004/512/ЕО и 2008/633/ПВР на Съвета⁴, Регламент (ЕС) 2019/818 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за създаване на рамка за оперативна съвместимост между информационните системи на ЕС в областта на полицейското и съдебното сътрудничество, убежището и миграцията и за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726, (ЕС) 2018/1862 и (ЕС) 2019/816⁵, Регламент (ЕС) 2018/1240 на Европейския парламент и на Съвета от 12 септември 2018 година за създаване на Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS) и за изменение на регламенти (ЕС) № 1077/2011, (ЕС) № 515/2014, (ЕС) 2016/399, (ЕС) 2016/1624 и (ЕС) 2017/2226⁶, Регламент (ЕС) 2018/1241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 септември 2018 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2016/794 за целите на създаването на Европейска система за информация за пътуванията и разрешаването им (ETIAS)⁷, Регламент (ЕС) 2020/493 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. относно системата за фалшиви и автентични документи онлайн (FADO) и за отмяна на Съвместно действие 98/700/ПВР на Съвета⁸, Регламент (ЕС) 2019/1896 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2019 година за европейската гранична и брегова охрана и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1052/2013 и (ЕС) 2016/1624⁹ („Регламентът за европейската гранична и брегова охрана“) и Регламент (ЕС) 2019/1155 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 810/2009 за създаване на Визов кодекс

¹ OB L 312, 7.12.2018 г., стр. 1.

² OB L 312, 7.12.2018 г., стр. 14.

³ OB L 312, 7.12.2018 г., стр. 56.

⁴ OB L 135, 22.5.2019 г., стр. 27.

⁵ OB L 135, 22.5.2019 г., стр. 85.

⁶ OB L 236, 19.9.2018 г., стр. 1.

⁷ OB L 236, 19.9.2018 г., стр. 72.

⁸ OB L 107, 6.4.2020 г., стр. 1.

⁹ OB L 295, 14.11.2019 г., стр. 1.

на Общността (Визов кодекс)¹,

- като взе предвид текущата законодателна работа по преразглеждането на Кодекса на шенгенските граници по отношение на правилата, приложими за временното повторно въвеждане на граничен контрол на вътрешните граници, реформата на Визовата информационна система, завършването на законодателната рамка на ETIAS, преработката на Директивата за връщането, инструмента за финансово подпомагане на управлението на границите и визите за периода 2021 – 2027 г., както и новото предложение за регламент за въвеждане на скрининг на граждани на трети държави на външните граници (COM(2020)0612),
- като взе предвид различните заключения на Европейския съвет, препоръки на Съвета и съобщения, насоки и пътни карти на Комисията, имащи за цел справяне със ситуацията по вътрешните и външните шенгенски граници в отговор на COVID-19, като напр. съобщението на Комисията от 16 март 2020 г., озаглавено „COVID-19: Насоки за мерки за управление на границите с цел опазване на здравето и гарантиране на наличността на стоки и основни услуги“², и съобщението на Комисията от 30 март 2020 г., озаглавено „COVID-19: Указание относно временното ограничение на неналожителните пътувания до ЕС, относно улесняването на режима за транзитно преминаване с цел репатриране на граждани на ЕС и относно последиците за визовата политика“ (C(2020)2050), както и последващите удължения на срока му на действие, като например това от 8 април 2020 г. (COM(2020)0148), Съвместна европейска пътна карта за вдигане на противоепидемичните мерки във връзка с COVID-19, представена от председателя на Комисията и председателя на Европейския съвет, и Препоръка (EC) 2020/1475 на Съвета от 13 октомври 2020 г. относно координиран подход за ограничаване на свободното движение в отговор на пандемията от COVID-19³,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 22 октомври 2019 г. относно проверката на пълното прилагане от Хърватия на достиженията на правото от Шенген (COM(2019)0497),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 23 септември 2020 г. относно нов пакт за миграцията и убежището (COM(2020)0609),
- като взе предвид своята резолюция от 30 май 2018 г. относно годишния доклад за функционирането на Шенгенското пространство⁴,
- като взе предвид доклада на Комисията до Съвета и Европейския парламент от 25 ноември 2020 г. относно функционирането на механизма за оценка и наблюдение по Шенген съгласно член 22 от Регламент (ЕС) № 1053/2013 на Съвета (COM(2020)0779),
- като взе предвид своята резолюция от 19 юни 2020 г. относно положението в Шенгенското пространство вследствие на избухването на епидемията от COVID-

¹ OB L 188, 12.7.2019 г., стр. 25.

² OB C 86 I, 16.3.2020 г., стр. 1.

³ OB L 337, 14.10.2020 г., стр. 3.

⁴ OB C 76, 9.3.2020 г., стр. 106.

19¹,

- като взе предвид своята резолюция от 11 декември 2018 г. относно пълното прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген в България и Румъния: премахване на проверките по вътрешните сухопътни, морски и въздушни граници²,
 - като взе предвид доклада на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) от 8 декември 2020 г., озаглавен „Миграцията: проблеми във връзка с основните права на сухопътните граници“,
 - като взе предвид резолюцията си от 17 декември 2020 г. относно изпълнението на Директивата за връщането³,
 - като взе предвид своята резолюция от 13 ноември 2020 г. относно въздействието на мерките във връзка с COVID-19 върху демокрацията, принципите на правовата държава и основните права⁴,
 - като взе предвид създаването и текущата работа на работната група за контрол на Frontex на комисията по граждansки свободи, правосъдие и вътрешни работи,
 - като взе предвид подготителната работа във връзка с посочената резолюция, извършена от работната група за контрол по Шенген на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи,
 - като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (A9-0183/2021),
- A. като има предвид, че Шенгенското пространство е уникален механизъм и едно от най-големите постижения на Европейския съюз, което в продължение на над 25 години предоставя възможност за свободно движение на хора в рамките на Шенгенското пространство без контрол по вътрешните граници ; като има предвид, че то стана възможно чрез различни компенсаторни мерки, като например засилване на обмена на информация чрез създаването на Шенгенската информационна система (ШИС) и създаване на механизъм за оценка с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген от страна на държавите членки и насърчаване на взаимното доверие във функционирането на Шенгенското пространство; като има предвид, че взаимното доверие изиска също така солидарност, сигурност, съдебно и полицейско сътрудничество по наказателноправни въпроси, съвместна защита на външните граници на ЕС, общи виждания и обща политика в областта на визите и в областта на защитата на личните данни;
- B. като има предвид, че пълноценното функциониране на Шенгенското пространство и бъдещото му разширяване с цел включване на държавите

¹ Приети текстове, P9_TA(2020)0175.

² ОВ С 388, 13.11.2020 г., стр. 18.

³ Приети текстове, P9_TA(2020)0362.

⁴ Приети текстове, P9_TA(2020)0307.

кандидатки за Шенген продължават да бъдат от ключово значение за по-нататъшната политическа, икономическа и социална интеграция, като насярчават сближаването и преодоляването на различията между държавите и регионите, както и предпоставка за гарантиране на принципа на свобода на движение; като има предвид, че бъдещето на Шенген не трябва да включва разпокъсаност;

- В. като има предвид, че премахването на контрола по вътрешните граници е съществен практически елемент от това, което гражданите идентифицират с европейската идея, и е от решаващо значение за функционирането на вътрешния пазар; като има предвид, че Шенгенското пространство е застрашено не на последно място предвид все по-голямото прилагане на контрол по вътрешните граници от страна на държавите членки, по-специално през последните години;
- Г. като има предвид, че в отговор на пандемията от COVID-19 повечето държави членки, включително държавите, асоциирани към Шенген, въведоха отново контрол по вътрешните граници или затвориха своите граници частично или изцяло, или пък за определени категории пътници, включително граждани на ЕС, членове на техните семейства и граждани на трети държави, пребиваващи на тяхна територия или на територията на друга държава членка; като има предвид, че особено в началото на пандемията липсата на ефективна координация по повторното въвеждане и премахването на контрола по вътрешните граници между държавите членки и с Комисията постави под въпрос самата концепция за шенгенското сътрудничество;
- Д. като има предвид, че от 2015 г. насам държавите членки въведоха повторно проверки по вътрешните граници общо 268 пъти, което представлява значително увеличение в сравнение с периода между 2006 г. и 2014 г., когато проверките по вътрешните граници бяха повторно въведени само 35 пъти¹;
- Е. като има предвид, че Европейският парламент многократно е изразявал загриженост относно необходимостта и пропорционалността на много от тези проверки по вътрешните граници;
- Ж. като има предвид, че взаимното доверие и тясното сътрудничество между държавите членки са съществени елементи от основата, на която е изградено Шенгенското пространство;
- 3. като има предвид, че през последните години бяха приети важни законодателни инструменти на ЕС с цел да се подобри ефективността и ефикасността на граничните проверки по външните граници и да се допринесе за високо равнище на сигурност в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие; като има предвид, че тези инструменти включват нова архитектура за информационните системи на ЕС и тяхната оперативна съвместимост;
- И. като има предвид, че продължават твърденията за насилие срещу мигранти, включително такива, които търсят международна закрила, и за отблъскване по

¹ Актуално състояние към 19 май 2021 г., https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control/docs/ms_notifications_reintroduction_of_border_control.pdf

външните граници на ЕС; като има предвид, че Европейският парламент, OLAF, Frontex и Европейският омбудсман започнаха разследване на тези твърдения; като има предвид, че Съюзът все още не разполага с ефективен механизъм за наблюдение на спазването на основните права по външните си граници;

- Й. като има предвид сериозните недостатъци, установени при оценката от 2017 г. на прилагането от Обединеното кралство на достиженията на правото от Шенген в областта на Шенгенската информационна система;
- К. като има предвид, че първият цикъл на оценка на механизма за оценка по Шенген показва необходимостта от по-добро и по-бързо прилагане на препоръките, произтичащи от оценките, както и от подходяща реформа, по-специално по отношение на начина, по който механизъмът оценява спазването на основните права;
- Л. като има предвид, че годишните оценки на уязвимостта на Frontex разглеждат възможностите на държавите членки да се справят със заплахите и предизвикателствата по външните граници и препоръчват конкретни коригиращи действия за намаляване на уязвимостта и следователно допълват оценките в рамките на механизма за оценка по Шенген;
- М. като има предвид, че пълното прилагане на достиженията на правото от Шенген по отношение на премахването на контрола по вътрешните граници по отношение на България и Румъния все още не е постигнато, въпреки призыва на Парламента за това в резолюцията му от 8 юни 2011 г.;
- Н. като има предвид, че Комисията заяви в своето съобщение относно проверката на пълното прилагане на достиженията на правото от Шенген от 22 октомври 2019 г., че Хърватия е предприела необходимите мерки, за да осигури необходимите условия за пълното прилагане на шенгенските правила;

Функциониране на Шенгенското пространство

- 1. счита, че самото понятие за шенгенско сътрудничество, а именно да се гарантира отсъствието на контрол по вътрешните граници и да се гарантира свобода на движението, беше подложено на допълнително предизвикателство от пандемията от COVID-19; в този контекст отново изразява своята загриженост относно настоящото положение по отношение на контрола по вътрешните граници в някои държави членки и във връзка с това припомня, като същевременно напълно подкрепя мерките в областта на общественото здраве, въведени за ограничаване на разпространението на COVID-19, че всички подобни мерки за борба с пандемията и ограничаване на основните права и свободи следва винаги да зачитат както духа, така и буквата на закона;
- 2. припомня, че съгласно действащото законодателство на ЕС контролът по вътрешните граници може да бъде въведен отново, при условие че е необходим, пропорционален, с временен характер и представлява крайна мярка; във връзка с това отново изразява становището си, че много от удълженията на контрола по вътрешните граници от 2015 г. насам не са достатъчно обосновани и не са в съответствие с правилата, отнасящи се до тяхното удължаване, необходимост или пропорционалност, и следователно са незаконни;

3. признава, че Комисията се опита да координира общ европейски отговор; въпреки това изразява съжаление във връзка с факта, че контролът по вътрешните граници продължава да се въвежда от някои държави членки, често по некоординиран начин, преди да са разгледани в достатъчна степен общият европейски интерес за запазване на Шенгенското пространство като пространство без контрол по вътрешните граници; отново заявява, че въведеният контрол е окказал отрицателно въздействие върху свободното движение на стоки, капитали, услуги и хора в Съюза; подчертава в този контекст особено трудното положение на трансграничните работници;
4. припомня, че макар да е установила значителни недостатъци в прилагането на достиженията на правото от Шенген, Комисията действа бавно или дори неохотно при започване на производства за установяване на неизпълнение на задължения; отново призовава Комисията да упражнява подходящ контрол върху прилагането на достиженията на правото от Шенген, да оценява дали принципите на необходимост и пропорционалност са били спазени и да използва процедури за нарушение, когато е необходимо; подчертава неотложната необходимост от засилване на взаимното доверие и сътрудничество между държавите от Шенген и от гарантиране на подходящо управление за Шенгенското пространство;
5. отново подчертава необходимостта държавите членки да спазват законодателството, залегнало в Договорите и в Хартата, и да прилагат граничните мерки по законосъобразен и недискриминационен начин; счита, че редовният политически и обществен дебат относно функционирането на Шенгенското пространство е от решаващо значение;
6. отбелязва, че по време на настоящия законодателен мандат не беше постигнат напредък по преразглеждането на Кодекса на шенгенските граници, междуинституционалните преговори за което остават блокирани от Съвета; приветства съобщението на Комисията, че ще представи нови предложения за управление на Шенгенското пространство; изразява разочароването си, че Комисията продължава да пренебрегва задължението си за докладване пред Парламента, като не представя годишния доклад относно функционирането на пространството без граничен контрол на вътрешните граници (член 33 от Кодекса на шенгенските граници) и цялостният годишен доклад в съответствие с член 20 от Механизма за оценка и наблюдение по Шенген, като по този начин възпрепятства контрола и конструктивния политически дебат;
7. в допълнение към многообразните си искания за пълно прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген в България и Румъния отправя настоятелно искане към Съвета да изпълни ангажимента си и да предприеме незабавни действия за премахването на проверките по вътрешните сухопътни, морски и въздушни граници, позволявайки на тези държави да се присъединят правомерно към пространството на свободно движение без контрол по вътрешните граници; изразява готовност, когато Съветът се консултира с него в съответствие с член 4 от Акта за присъединяване, да изрази становището си относно пълното прилагане в Хърватия на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген; счита, че солидарността и отговорността важат за всички и че бъдещето на Шенгенското пространство трябва да бъде бъдеще без фрагментираност;

8. счита, че е от съществено значение визовата политика на ЕС да бъде ефективна, лесна за ползване и сигурна, и във връзка с това приветства намерението на Комисията да цифровизира процедурата за издаване на визи до 2025 г.; счита, че интеграцията на граждани на трети държави, които са дългосрочно пребиваващи в държавите членки, е ключов елемент за настърчаване на икономическото и социалното сближаване и поради това призовава да се обмисли хармонизирането на минималните правила за издаване на дългосрочни визи и разрешения за пребиваване;
9. отново призовава държавите членки да гарантират правилното прилагане на Директивата относно връщането¹ във всичките ѝ аспекти и призовава Комисията да наблюдава нейното прилагане;
10. настърчава държавите членки да засилят обмена на информация и да доразвият взаимното трансгранично полицейско сътрудничество, например чрез засилено използване на съвместни екипи за разследване;
11. приветства факта, че междувременно бяха осъществени редица действия, за които бе отправено искане в предишния годишен доклад² (преразглеждане на законодателната рамка на Шенгенската информационна система и реформа на Eurosur); отбелязва обаче, че повечето формулирани препоръки продължават да бъдат валидни;
12. отбелязва, че ефективното функциониране на външните граници е от съществено значение за жизнеспособността на Шенгенското пространство; отбелязва със загриженост, че докладите за оценка на функционирането на Шенгенското пространство и оценките на уязвимостта продължават да посочват недостатъци и слабости в защитата и управлението на външните граници; призовава държавите членки да изпълнят препоръките, отправени към тях от Съвета и Frontex и насочени към отстраняване на недостатъците и слабостите, по-специално отнасящите се до зачитането на основните права при дейностите по управление на границите; подчертава значението на насокро приетите законодателни мерки;
13. изразява загриженост относно въздействието на съществуващите ограничения за пътуване върху правата на бежанците и хората, търсещи международна закрила; призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че приемането на такива мерки е в пълно съответствие с изискванията, залегнали в членове 3 и 4 от Кодекса на шенгенските граници и в Хартата;
14. изразява дълбоката си загриженост относно многократните твърдения за участие на Frontex в акциите по отблъскване и съобщенията за потенциални нарушения на основните права в контекста на дейностите на Агенцията и счита, че вътрешните механизми за докладване, както и парламентарният и общественият контрол върху дейността на Frontex трябва да бъдат засилени; подчертава, че член 46 от Регламента за европейската гранична и брегова охрана възлага на изпълнителния

¹ Директива 2008/115/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите-членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (OB L 348, 24.12.2008 г., стр. 98).

² OB C 76, 9.3.2020 г., стр. 106.

директор на Frontex да спре временно, да прекрати или да не започва дейности, ако са нарушени условията за провеждането на тези дейности, включително спазването на основните права;

15. в тази връзка изразява пълната си подкрепа за създаването и текущата работа на работната група на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи относно контрола на Frontex, чиято цел е да се оценят всички аспекти на функционирането на дейностите и организацията на Frontex, нейната засилена роля и ресурси за интегрирано управление на границите, както и правилното прилагане на достиженията на правото на ЕС, включително зачитането на основните права;
16. изразява дълбоката си загриженост относно големия брой смъртни случаи в Средиземно море; припомня освен това, че оказването на помощ на всяко лице, изпаднало в беда в морето, е правно задължение както съгласно правото на ЕС, така и съгласно международното право, и че търсенето и спасяването са неразделна част от европейското интегрирано управление на границите съгласно Регламента за европейската гранична и брегова охрана; призовава Frontex значително да увеличи наличната информация относно оперативните си дейности в морето, включително чрез редовно и адекватно докладване пред Парламента, като например във връзка със сътрудничеството си с Центъра за координация на морските спасителни дейности в Триполи и либийската брегова охрана;
17. изразява дълбока загриженост във връзка с продължаващите сериозни сведения за насилие и отблъскване по външните граници, включително от една държава членка в друга, а след това и в държава извън ЕС; отново заявява, че държавите членки имат задължението да предотвратяват неразрешено преминаване на границите, и припомня, че това задължение не засяга правата на лицата, търсещи международна закрила; призовава Комисията и държавите членки да насърчават и провеждат ефективни, независими и бързи разследвания на всички твърдения за отблъскване и малтретиране по границите, както и да гарантират незабавното отстраняване на недостатъците;
18. отбелязва липсата на подходящи механизми за наблюдение, за да се гарантира зачитането на основните права и принципите на правовата държава при управлението на външните граници, и счита, че на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) трябва да бъде предоставена засилена оперативна роля в това отношение, включително чрез механизма за оценка и наблюдение на Шенген; призовава държавите членки да гарантират, че националните органи за наблюдение са ефективно установени и са в състояние да изпълняват своята роля чрез достатъчно ресурси, подходящ мандат и висока степен на независимост; насърчава държавите членки да инвестират непрекъснато в професионалното поведение на граничните органи, включително в обучение в областта на убежището и бежанското право, в координация с Frontex, FRA, ВКБОН и съответните неправителствени организации;
19. изразява дълбоко съжаление във връзка с факта, че са налице закъснения в прилагането на разпоредбите за основните права на новия Регламент за европейската гранична и брегова охрана, като например назначаването на 40 наблюдатели на основните права до 5 декември 2020 г., както е предвидено в регламента; приветства публикуването на обявленията за свободни работни места

и призовава текущото набиране на персонал да бъде извършено в спешен порядък; подчертава, че всички наети наблюдатели трябва да са в състояние да изпълняват своите задачи в съответствие с член 110 от Регламента за европейската гранична и брегова охрана и следователно трябва да бъдат назначени на подходящо административно равнище, за да изпълняват своите задължения; призовава освен това за засилване на независимостта на механизма за подаване на жалби на Агенцията чрез участието на експерти от FRA и националните институции за правата на човека;

Механизъм за оценка и наблюдение по Шенген

20. изразява своето становище, че Механизъмът за оценка и наблюдение по Шенген (SEMM) е внесъл значителни подобрения в управлението на Шенгенското пространство и е допринесъл за гарантиране на неговото функциониране чрез засилване на взаимното доверие и колективната отговорност; подчертава обаче „sui generis“ естеството на механизма за оценка в правото на ЕС и припомня, че Комисията продължава да носи крайната отговорност за гарантиране на прилагането на Договорите и на мерките, приети от институциите съгласно тях;
21. приветства ангажимента на Комисията да преразгледа Механизма за оценка и наблюдение по Шенген; припомня обсъжданията на неговото правно основание по време на преговорите относно пакета за управление на Шенгенското пространство през 2012 г. и настоява да бъде включен в реформата на Механизма на равни начала със Съвета, за предпочтане чрез използването на обикновената законодателна процедура, или чрез използване на същия метод, както за приемането на Регламент (ЕС) № 1053/2013 на Съвета¹ за създаване на Механизма за оценка и наблюдение по Шенген;
22. подчертава значението на въвеждането на ясни срокове за всички етапи на процедурата при всяка реформа, включително изпълнението на препоръките от държавите членки, оценката на предложенията на Комисията от работна група „Оценка по Шенген“ и представянето на планове за действие; отново изтъква значението на увеличаването на гъвкавостта в многогодишното и годишното планиране и засилването на ролята на Комисията, особено в случай на липса на становище от страна на държави членки, и необходимостта от действително необявени посещения; счита, че основните права трябва да бъдат оценявани последователно по време на оценките по Шенген; и накрая счита, че контролната роля на Парламента и подобряването на прозрачността на процеса следва да бъдат ключови елементи на реформата;
23. призовава Комисията да предостави достатъчно ресурси, за да гарантира цялостна оценка на Шенгенската система, включително чрез увеличаване на броя на проверките на място в държавите членки; посочва, че въпреки приемането от Комисията на 198 доклада за оценка през периода 2015 – 2019 г., само 45 оценки по Шенген са приключени; призовава държавите членки да засилият прилагането

¹ Регламент (ЕС) № 1053/2013 на Съвета от 7 октомври 2013 г. за създаването на механизъм за оценка и наблюдение с цел проверка на прилагането на достиженията на правото от Шенген и за отмяна на решението на изпълнителния комитет от 16 септември 1998 г. за оценка и прилагане на Споразумението от Шенген (OB L 295, 6.11.2013 г., стр. 27).

на констатациите от оценката и препоръките на Съвета; отбелязва, че първият цикъл на оценка по Шенген отне пет години; счита, че процесът на оценка и приемане на препоръки, който отнема средно 32 седмици, следва да бъде ускорен, и призовава по-специално Съвета да ускори приемането на препоръките, отправени от Комисията;

24. призовава Съвета да провежда редовни обсъждания на равнище министри относно правилното функциониране на Шенгенското пространство, включително обсъждания в ситуации, в които докладите за оценка са показвали сериозни недостатъци, поемайки като по този начин политическата роля, която му е отредена в процеса на оценка по Шенген; призовава освен това Комисията и Съвета да предотвратят всякакво накърняване на целта на този механизъм, а именно да се определи дали са изпълнени всички предварителни условия за премахване на контрола по вътрешните граници със страна кандидатка и да се гарантира спазването на достиженията на правото от Шенген от страна на държавите членки, в които той е напълно установен;
25. счита, че бъдещият механизъм за оценка по Шенген трябва да включва оценка на оперативните дейности на Европейската агенция за гранична и брегова охрана, като се има предвид нарастващата ѝ роля в управлението на външните граници и операциите по връщане; счита освен това, че механизъмът за оценка по Шенген следва допълнително да засили взаимодействието си с оценката на уязвимостта на европейската гранична и брегова охрана; отново заявява, че дублирането трябва да се избягва и че оценителите по Шенген трябва да имат достъп до резултатите от оценката на уязвимостта;
26. припомня, че наред с другото, основните права представляват общ компонент в прилагането на интегрираното управление на границите; припомня освен това, че достиженията на правото от Шенген трябва да се прилагат в съответствие с Хартата; поради това подчертава, че оценките по Шенген трябва също така да проучат дали основните права се спазват на външните граници, включително забраната за връщане, правото на зачитане на човешкото достойнство, принципа на недискриминация и правото на търсене на международна закрила; счита, че бъдещият механизъм следва да предвижда експерти от FRA да бъдат официални членове на екипа, отговарящ за проверките на място за всяка оценка на управлението на външните граници и връщането; счита, че всички съответни агенции в областта на ПВР следва да могат да участват;
27. счита, че когато бъдат открити сериозни недостатъци, те изискват много по-бързо проследяване с цел незабавното им отстраняване; счита, че в преразгледания механизъм следва да бъдат включени определение за „сериозен недостатък“ и ускорена процедура в случай на такива недостатъци; счита, че настоящите необвързвачи списъци с най-добри практики следва да получат официален статут съгласно правото на ЕС под формата на наръчници, за да се подобри прозрачността и да се даде възможност оценките да бъдат съпоставени с обективни критерии;
28. изразява своето разочарование от това, че Комисията все още не е представила годишния доклад, предвиден в член 20 от Регламент (ЕС) № 1053/2013, въпреки многобройните призови на Парламента и Съвета за това;

29. подчертава, че с цел насърчаване на доброто управление и прозрачността институциите на Съюза следва да извършват своята работа по възможно най-открит начин; счита, че Комисията следва да публикува на своя уебсайт информация относно процесите на оценка във всяка държава членка и относно изпълнението от страна на държавите членки на препоръките на Съвета; счита освен това, че Комисията следва да предостави подходяща платформа за сигурен и криптиран достъп до класифицираната информация от документите за оценка по Шенген за участниците с права на достъп, по-специално за членовете на Европейския парламент, за да се улесни упражняването на демократичен контрол и проверки от тяхна страна;
30. отбелязва, че Комисията отново посети Хърватия през ноември 2020 г. във връзка с външната граница и потвърди отново, че необходимите условия за прилагането на достиженията на правото от Шенген са изпълнени; призовава Хърватия да продължи да изпълнява текущите действия и да отстранява всички установени недостатъци, особено по отношение на обучението на персонала, числеността на персонала и капацитета за наблюдение на сухопътните граници; настоява за задълбочена оценка на зачитането на основните права след многократните съобщения на НПО и медиите за злоупотреби, насилие и отблъсквания от страна на гранични служители; приветства създаването на независим механизъм за мониторинг на действията на полицейските служители спрямо незаконните мигранти и кандидатите за международна закрила; призовава Комисията да продължи да оценява във всички държави членки съответствието на операциите за управление на границите с изискванията за основните права и да предприема необходимите мерки в случай на нарушения на правата на човека;
31. подчертава повтарящите се недостатъци и области, имащи нужда от подобреие, в Шенгенската система, установени от Комисията: непълно или несъответстващо транспортиране, изпълнение и прилагане на съответните достижения на правото от Шенген; недостатъчен брой служители и недостатъчна квалификация и/или обучение; различаващи се и непоследователни национални практики поради непоследователно прилагане на достиженията на правото от Шенген; фрагментирани административни структури с недостатъчна координация и интеграция на различните органи; както и практически, технологични и регуляторни пречки пред сътрудничеството в рамките на Шенгенското пространство; припомня, че тези проблеми представляват основни пречки пред правилното функциониране на Шенгенското пространство, и настоятелно призовава държавите членки най-после да им обърнат необходимото внимание;

Използване на широкомащабни информационни системи в областта на правосъдието и вътрешните работи

32. отбелязва напредъка, постигнат в разработването на новите широкомащабни информационни системи и оперативната съвместимост между тях; призовава държавите членки, Комисията и съответните агенции да спазват предвидения график за прилагане, който предвижда въвеждане на новите информационни системи, приключване на реформите на съществуващите системи и постигане на оперативна съвместимост на тези системи до края на 2023 г.; отбелязва освен това необходимостта от стабилна правна рамка за прилагането на тези системи; припомня, че използването на тези системи ще засегне също така правото на неприкосновеност на личния живот и правото на защита на данните на лицата,

чиято информация ще се съхранява в тези системи, и подчертава необходимостта да се следват гаранциите, предвидени в правните актове за създаване на тези системи, през целия период на прилагане;

33. припомня решаващата роля на eu-LISA за създаването на новите информационни системи; подчертава освен това важността на националните компоненти в цялостната структура на тези системи и настоятелно призовава държавите членки да заделят подходящите финансови и човешки ресурси за навременното им въвеждане;
34. приветства политическото споразумение, постигнато по отношение на реформираната Визова информационна система (ВИС), по-специално установяването на ясен и правно обвързващ срок за започване на дейността;
35. подчертава значителното нарастване на дейността на бюрата SIRENE (Искане за допълнителна информация от националните звена) и отново призовава държавите членки да увеличат средствата на разположение на бюрата SIRENE, като им гарантират достатъчни финансови и човешки ресурси за изпълнение на техните функции;
36. признава проучванията, извършени от Съвместния изследователски център, за използването на пръстови отпечатъци, отпечатъци на длани, лицеви изображения и ДНК в Шенгенската информационна система;
37. счита, че Комисията и Съветът сериозно са пренебрегнали задълженията си след откриването на сериозни недостатъци в използването на Шенгенската информационна система от страна на Обединеното кралство по време на оценката от 2017 г.; припомня искането на работната група за контрол по Шенген за незабавно прекъсване на достъпа на Обединеното кралство, както е посочено в писмата до Комисията и до председателството на Съвета от 15 юни 2020 г.; отбелязва, че Обединеното кралство, като държава извън ЕС, вече няма достъп до Шенгенската информационна система; призовава за внимателно наблюдение на продължаващото сътрудничество в областта на сигурността между ЕС и Обединеното кралство по време на шестмесечния период за прехвърляне на данни, договорен съгласно Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и Обединеното кралство;

Многогодишен цикъл на стратегическа политика за европейско интегрирано управление на границите

38. приветства представянето на стратегическия анализ на риска за европейското интегрирано управление на границите, представен от Frontex като първа стъпка от новия цикъл на политиката;

Бъдещето на Шенген

39. отбелязва, че различните кризи от последните години, като например настоящата пандемия, и до голяма степен некоординирани и понякога едностранини действия, предприемани от държавите членки, подкопаха взаимното доверие между държавите членки и изложиха на рисък Шенген ; изразява убеждение, че усилията за намиране на цялостни решения трябва да бъдат съответно увеличени

и че тези мерки следва да бъдат правилно хармонизирани; в този контекст приветства намерението на Комисията да приеме стратегия за бъдещето на Шенгенското пространство и освен това приветства създаването на Шенгенски форум, който следва също така да даде възможност за политически дебати на високо равнище с Парламента и Съвета относно състоянието и бъдещето на Шенгенското пространство;

40. счита, че Кодексът на шенгенските граници, по-специално по отношение на правилата за контрол по вътрешните граници, вече не е подходящ за целта, и изисква спешна и съдържателна реформа, за да се укрепи взаимното доверие и солидарността и да се запази целостта и пълното възстановяване на Шенгенското пространство; отбелязва във връзка с това, че са необходими по-ясни правила за извънредни ситуации, свързани с общественото здраве; подчертава, че макар че решението за повторно въвеждане на контрол по вътрешните граници се взема от държавите членки, то следва да бъде само крайна мярка за ограничен период от време и доколкото контролът е необходим и пропорционален на установената сериозна заплаха, като се обръща особено внимание на въздействието върху правото на свобода на движение и принципа на недискриминация и на последиците, които този контрол може да има върху пограничните райони, като същевременно се запазва разграничението между различните правни основания; счита, че при всяко удължаване на срока на граничния контрол от държава членка следва да се прилагат допълнителни гаранции и механизми на надзор и че при всички обстоятелства тези мерки следва да бъдат прекратени веднага след като основанията за тях престанат да съществуват;
 41. счита, че следва да се създаде структуриран и прозрачен механизъм за консултации в случай на кризисни ситуации, за да се определят смекчаващи или алтернативни мерки за проверки по вътрешните граници и единни правила, които са обвързвачи и приложими на външните граници;
 42. призовава администрацията на Парламента да създаде специално звено за подкрепа на управлението на Шенгенското пространство, за да може Парламентът да упражнява правилно своите функции за демократичен контрол и надзор във връзка с достиженията на правото от Шенген;
-
- ○
43. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на националните парламенти на държавите членки и на Европейската агенция за гранична и брегова охрана.